

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoltijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Razpor mej nemškimi ustavoverci.

Bilo jih je uže več razporov mej našimi protivniki, a bili so vsi le majhene veljave, zato so hitro izginili. Zdaj pa je veliko vprašanje dalo povod, da se je kake pol stotine nemških ustavovercev odcepilo od ministerske stranke in naredilo novo stranko. Program, ki ga je baje izdelal Skene je ta: a) Pri obnovljenji nagodbe z Ogersko se mora vsako večje breme od Avstrije odvracati, posebno vsako motenje njenega kredita in denarstva zabranjevati. b) Dosezati je trajnih in trdnih podlog za one razmere državnega in gospodarstvenega skupnega življenja obeh držav, ki so v interesu i obeh delov. c) uravnanje onih stvari, ki se niso po nagodbi l. 1867 uredile, naj se zdaj zvrši. d) Ona oblika zveze z Ogersko, ki je vsled izkušnje Avstriji dozda premalo vpliva na skupne zadeve dajala in naravno mero moči premeknila bila, ima se tako urediti, kakor gre po vplivu Avstrije, sicer je popolna samostalnost Avstrije in samodoločba dosežati. e) Klub te stranke bode le tako vlado podpiral, katera hoče nagodbo z Ogersko v tem smislu doseči. Pristopili so k tej novej frakciji ali stranki uže iz levece poslanci: Skene, Coronini, Schaup, Sturm, Proskovetz, Thomas, Richter, Hanisch, Theumer. Zraven teh pa skoro vsi udje „fortschrittsskluba“, mej katerimi nahajamo dr. Duhača, Jos. Koppa, Petritscha, Seidla (tudi tega, ker še zmirom nij odstopil!) itd.

Torej nekoliko nemških ustavovernih poslancev se je odločilo od ministerske večine in hoče dosežati — če drugače ne bode — celo raztrganje monarhije v dva čisto samostalna dela. To je velikanska naloga, in

ne lahko izvršljiva. Radovedni smo, ali so ti poslanci temeljito premislili, kaj so podpisali. Sicer pa hočemo počakati, kaj se bode iz tega razkola še zgodilo, potem hočemo svojo sodbo povedati. Tudi se nij prenačiti, kajti celo ustavoverni listi v sodbi niso jedini.

Vesela je tega „odločnega“ postopanja novih neodvisnikov mej ustavovernimi dunajskimi časniki „Deutsche Ztg.“, katera se pozivlje, da so poslanci volilcem odgovorni, da se ne smejo na vlado sklicavati. — Vrlo huda pak je „N. fr. Pr.“, katera imenuje ta novi program napad na ustavo, kateri bode nagodbo z Ogersko vrlo obtežil. — V velikej skrbi za vlado se „N. fr. Pr.“ uže posmehuje novemu „ministerstvu Skene“. Ona javka, da ta program pomeni popolno premembo ustave, (kar je res), da hoče odpraviti delegacije, narediti kakov centralni parlament, — centralizem ali razboj dualizma. — To je veliko delo, imeniten program.

Ali samo počakati je treba, če je gospodom Skene in tovarišem resnica ali pa le „poskus“! Odkrito povedano, imena nam ne imponirajo. Iz starega se teško kaj novega naredi. Novih mož bi bilo treba, ti tu so samljivi!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. novembra.

V *državnem zboru* 18. t. m. je Hohenwarth končal svoj govor o reformi uprave rekoč, da ne bode treba onej opoziciji, ki je zunaj parlamenta, dokazovati, da so tukaj vsi predlogi, katere desnica stavi, zastonj. Plener in en Poljak govorita proti Hohenwartu.

Iz *Dalmacije*, kjer so bile 18. t. m. volitve v deželni zbor, je prvi glas, ki smo

ga dobili, za Slovane ugoden. V okolici Zardarskej je voljen narodni kandidat Klaič, vodja narodnjakov. — Lahi vpijejo, ker oni večine nemajo, da si jih je le 40.000 proti 400.000 Slovanom. In „N. fr. P.“ ter Giskrovci, podpirajo Lake, ter menijo, da bi ti morali večino v zboru imeti.

Vnanje države.

Rusija je izdala 19. nov. sto milijonov rubljev novih banknih biljetov po kurzu 92. Vojske bode mobilizirala Rusija zdaj za 620.000 mož.

Iz *Belgrada* se poroča, da je vojni minister Nikolič odstopil in njegovo mesto prevzel podpolkovnik Gruič. — Marinović je šel v Peterburg da razloži tam srbsko stanje.

Komisija za *demarkacijske* črte mej vojskami srbsko, črnogorsko in turško je imela v nedeljo prvi shod.

Rumunski knez je rekel poslaništvu zbornice, ki mu je izročila adresu, da upa, da bode Rumunija kljub hudemu zdajjemu položaju, vendar ohranila svoje pravice in celokupnost dežele.

Iz *Carigrada* se javi, da je veliki svet konference nasvet Anglije sprejel. Midhat in Savfet paša sta pooblaščenca za njo. Objaviti se ima kmalu postava o sklicanji otomanskega parlamenta.

Iz *Berlina* se „N. fr. Pr.“ brzojavlja znamenita novica: V dobro podučeni krogih govore, da se Nemčija ne bode udeležila pariške razstave. Isto se „Nat. Ztg.“ iz Pariza poroča in pristavlja, knez Hohenlohe je navetoval, naj se razstava do leta 1880 odloži, kar pa Francoska nij hotela, s čemer je stvar za Nemčijo pri kraji. „Nat. Ztg.“ pravi, naj Francoska v tem ne vidi kako sovražnost, Nemčija želi nujno najboljši sporazum (!) s Francosko, ali Nemčija ima svoje interese in ti so odločili zoper udeležitev, posebno ker je položje nemške industrije zdaj slabo in nih če ne more garantirati za mir evropski.

Iz *Londona* se uže tudi čuje, da Anglija nij več tako proti okupaciji turških ne-

Listok.

Mesto Lož na Notranjskem in njegova štiristoletnica.

(Konec.)

Poslednji loški gospod Danijel je svoje življenje izgubil 6. februarja 1573. leta ob času, ko se je bila na Dolenjskem znana kmetška vojska vnela. Uporni kmetje so ga bili s kamenjem pobili četrt ure daleč od Soteske blizo Krke med Sotesko in Žužemberkom.

Za spominek so mu bili nametali veliko kopico kamenja, katera se še zdaj pozna.

Za njim so dobili loško grajščino Ortenburški grofje; pa tudi oglejski patrijarhi so jo morali nekdanj imeti; ker jo je patrijarh Ludovik nazaj terjal od cesarja.

Ko so bili pomrli Ortenburški grofje, je prišla ta grajščina po oporoki celjskim grofom v last s trgom vred.

Pozneje pa je graščina imela veliko gospodarjev, namreč: barone Halerje, Karaducije, kneze egenberske, turjaške in še več drugih, dokler gradu nij bil podri hud potres, razvaline se zdaj „pusti grad“ imenujejo. Ložanje imajo zdaj v njegovem obzidji grede, kamor sejejo kapus.

Ložanje so uže nekdanj daleč sloveli s svojo dobro konjsko rejo, zarad svoje kupčije, posebno z morskjo soljo in žitom, najbolj pa še s strojarstvom; kar je razvidno tudi iz zbadljive stare narodne pesni, katera se tako začinja:

„Stoji, stoji tam mesto Lož,
Je notri polno grdih kož;
Vsi mladi mestni purgarji
So samo čisti kožarji.“

Znamenita je še ta prikazen, da vsi Ložanje pa tudi drugi ljudje loške doline imenujejo loške mestne strojarje: „šuštarje.“ — Če kdo n. pr. nese v Lož kože v strojbo ter ga kdo vpraša, kam da gre, vselej odgo-

vori: „Nesem kože k šuštarju v strojbo; če bi jih pa nesel kam drugam n. pr. v Cerknico, vselej pravilno reče, da jih nese k strojarju. Od kod da to izvira, nijsem mogel izvedeti. —

Leta 1436, ko je bil še loški trg podložen celjskim grofom, pripelje avstrijski nadvojvoda Friedrich, kateri je bil kmalu potem izvoljen za rimskega cesarja, veliko ljudstva iz Istrije in iz Kranjskega pred loški trg, ga obleguje, pa kaj s slabim vspehom!

Ložanje namreč odpro mestna vrata, spuste v trg Istrijane, jih zapro in vse pobijejo; potem pa planejo iz trga na ostale sovražnike in jih v beg zapode. — Druzega dne pa pride tja avstrijski bojni glavar Krištof Fladnicher s pomnoženo trumo, misleč, da bode mesto kar z naskokom vzel; pa se je zelo prevaral. Kajti po ustnem poročilu Ložanje pripovedujejo, da je nek loški „šuštar“, to je strojar, ko je ravno ob potoku poleg mestnega zida kože pral, s svojim strgonom sovražnemu

kih dežel po Rusiji. Vojna z Rusijo je vendar preresna stvar.

Dopisi.

Iz Šmartnega pri Litiji 17. nov. [Izv. dop.] Od nas imate malokdaj kak dopis, akoravno naša vas nij tako majhena, da bi se nikdar ne moglo v njej ničesa zgoditi, kar bi bilo vredno, da pride v časnike. Kakor ste uže v svojem listu poročali, imamo s početkom letošnjega šolskega leta štirirazredno ljudsko šolo. Kar se tiče šolskega poslojja, vam moram reči, da bi marsikatero 14 kranjskih mest smelo ponosno biti, ko bi imelo tako; pa saj tudi stane okolo 23.000 goldinarjev. Motil bi se pa, kdor bi mislil, da so Šmartinčani za omiko tako vneti ljudje, da so sami iz lastnega nagiba namestu enorazredne šole v tesnej, grdej hiši, sezidali si štirirazredno, katera je po vnanjeh obliki okusna, v notranjem po odgovarjajoča v vseh točkah pedagoškim terjanjem — bog ne daj tega! Naši ljudje se tako držé starega kopita, da se jim uže preveč zdi, ako koga vidijo, da zna cifre pisati; vedno se jim še sanja, da je človek takrat bil najsrečnejši, ko je korenine jedel, ter se s figovim peresom oblačil. Vsak kraj napreduje v tem ali onem obziru, le naš je tako „konservativen“, da hoče za vsako ceno ostati na onej stopinji omike, na kateri vsa vednost obstoji v tem, da kmet ve pomen onih rokov in glavnikov v pratiki in da zna pred svoje ime križ vprasniti. Kako jim je bilo pa hudo, ko so morali nositi tiste krajcarje za zidanje šole! A nij jim bilo hudo za to, ker so ubožni, nego za to, ker so se bali šole, „take kakor je v Ljubljani, se štirimi klasi“. Pisatelj teh vrst je imel večkrat priliko, govoriti s takimi ljudmi. Navzlic vsemu pritoževanju pa šola stoji, in vsa čast onim, ki so zidanje dekretirali. No zdaj je teh tožb konec, a začele so se druge. Otroci sede cel dan v šoli! Kako je pa to zopet hudo! Kdo bo pa krave varoval v zelnik? Po zimi bi se še potrpelo, a po leti? Namestu da bi otrok svoje mlade dni preživel mej kravami in razdiral ptičja gnezda, moral si bo nabirati vednosti, katere našim ljudem niso najboljši zaklad. Začeli so torej uže laziti okolo, kako bi od „gosposke“ izprosili, da bi otroci samo dopoludne sedeli v šoli, češ, saj je uže to preveč, pa naj bi še bilo. Nadejam se pa,

da se jim ne bo posrečilo, in žalostno bi bilo, ko bi se jim. — Veliko naših otrok je uže tako slabo nadarjenih, ker so potomci očetov, ki so kot brodniki svojega duha sè sladko kapljico vzburljali, ter v takem stanu očetovske dolžnosti izpolnjevali; umevno je dakle, kako je obilno poduka potreba, da se te napake popravijo. Naj bi torej naši ljudje sprevideli, da se mora s časom napredovati; naj bi jeli razumevati, da znanosti so človeku zaklad, ki ga ne zje rja, da so najlepša dota, ki jo morejo dati svojim otrokom na težavni pot življenja. Seme, ki se bode sejalo v šoli v mlada srca, bode gotovo obrodilo stoter sad.

Tudi v Litiji začenjajo zidati novo šolo, in sicer dvarazredno. Litija trg se je morala dati prekositi bližnjemu Šmartinu.

Iz Gradca 17. nov. [Izv. dopis.] 15. november vsacega leta je za vseučilišnike prost in slavnostni dan, ker je dan dopolnitve fakultet, odstopa bivšega in nastopa novega rektorja. Kakor je navada, podal je odstopivši rektor dr. Demelius kratek pregled sprememb in dogodjajev minulega leta. Mej profesorji se je izpremenilo mnogo kaj; med. dr. Koerner je umrl; jur. dr. Fr. Weiss je stopil v pokoj z naslovom c. kr. vladnega svetovalca; phil. dr. Toepler se je preselil na politehniko v Draždane; Schmidt na vseučilišče v Berlin. Nameščenje navedenih gospodov dalo je poročevalcu povod k opazki, da je ono živ dokaz, ka stoji naše vseučilišče sredi nemškega duševnega življenja. Toda, pozabil je omeniti, kaki dokaz je neki poklicanje profesorjev iz Kiela, Freiburga itd. na vseučilišče v Gradec.

Število slušateljev pojema vidno, kar je tudi g. poročevalec konstatiral. Ali zavarovanje proti sodbi na kakovost tega, kar se slušateljem ponuja, nij bilo na svojem mestu; ona jemlje se isto tako v poštev, kakor vse druge socialne razmere.

Bogoslovska fakulteta imela bode odzdaj novo stolico za cerkveno pravo, in modroslovska za romansko jezikoslovje. Tudi medicinarji ne ostanejo brez novih učilnih močij in novo ustanovljenih stolic.

Preteklo leto je bil otvorjen fizikalni zavod, koji je menda jedini v Avstriji, kar se tiče posebno njegove notranje uprave. Kemični zavod je sicer dozidan, ali otvorjen bode še le prihodnje leto. Kadar dobi Gradec novo vseučilišče, to je sedaj še celo neznan. Po-

trebno ga je, ker se je uže pripetilo, da se nij moglo predavati pri pravnikih radi pomanjkanja prostora, ali, da se je predavanje posameznih profesorjev prestavilo na po polu dne itd. Slednja naprava pa je gotovo sitna, kar ve vsakdo, komur so znane razmere in življenje vseučilišnikov.

Kakor je bilo pričakovati, g. poročevalec tudi Anastazija Grūna nij pozabil, pred vsem komerza njemu na čast in spreveda.

Novi rektor, g. dr. Fr. Kroner razpravljal je kot zgodovinar seznanje zapada z Rusijo po Sigism. Herbersteinu in Avg. Schloerzerju; delovanje prvega na diplomatičnem polju in zraven tudi na zgodovinskem; slednjega na zgodovinskem in zemljepisnem. Radi predmeta je bila razprava na sebi prav zanimiva; skrbna preiskava, trezna in pravična sodba povzdignili ste njeno vrednost za mnogo. Ravno ta profesor izdaja nekaj časa sem tudi „avstrijsko zgodovino“ v zalogi pri Theobaldu Griebnu v Berlinu. Nemška kritika jej je povsem ugodna. Želeti bi bilo, da bi tudi naši zgodovinarji svojo rzsodbo o njej izrekli.

**** Beograd** 13. nov. [Izvirni dop.] Danas pre podne u malome dvorcu Njegove Svetlosti imala je čast, da bude primljena na audijenciju kod g. generala Černjajeva deputacija, koja je u ime književnika, veštaka i profesora podnela adresu g. generalu. Adresa je ove sadržine: „Poštovani i ljubljani vojskovođo nam! Kada Srbija i Crna gora vodjene uzvišenom mišlju iskupljenja Jugoslavenstva i sve hrišćanske u Istoku patničke braće, razviše svoju zastavu, onda se i tvoje slovensko srce potreslo, te odrekavši se tvoga tihog i srećnog života, pohitao si sa dalekog severa da svetoj borbi posvetiš tvoj u bojevima slavno okušani mać. I mi te primismo bratinskom ljubavlju i dadasmo ti hrišćanskim oduševljenjem zastavu Jugoslavenstva u junačke ruke. Borac najpravednije i najplemenitije stvari, ti si je visoko digao svetu na ugled. Borba je bila odveć nejednaka: sa ograničenom mladom vojskom zemljedelaca i gradjana pošao si da se sukobiš sa bolje naoružanim, u bojevima okorelim, in daleko mnogobrojnijim četama. Ipak si tu borbu slavno izdržao puna četiri meseca, više puta pobeditelj, nego li pobedjen; bio si na jugu naše domovine čvrsta stena, o koju se muslomanska sila razbijala, i koju ako je malo i pokrenula, nije nikako obroriti

poveljniku odrezal glavo. Sovražna množica se močno prestraši; na to pa vsi Ložanje, in tudi Ložanjeke zagrabijo za strgone, na-njo planejo, da je obide velik strah zaradi neznanega orožja, katero ima držaj na obeh koncih.

Sovražnik se spusti v divji beg, Ložanje pa za njim pritiskajo, ter ga popolnem posekajo. —

Tako se iznebi Lož svojih oblegovalcev in jim dobro pot posveti s strgoni.

Ko bi bil Schönleben vedel, da se v Ložu strojar zove šuštar, ne bi bil pisal, da je nek Ložan po imenu Schuster Fladnicerja prebodel z dolgim nožem. Valvazor je nekaj to popravil, pa le tudi nij prave zadel, ko je pisal, da onemu Ložanu nij bilo ime Schuster, ampak da je le bil čevljar s koga stanu.

Kje pa bi bil čevljar mogel dobiti dolg nož, ker je znano, da imajo čevljarji le kratke nožičke? — A strojarji, katerih je bilo takrat tam veliko, so obilo imeli dolgih strgonov. —

Še le takrat, ko so pomrli celjski grofje, je avstrijska hiša podedovala ložki trg, kateri je odsihmal ostal pod deželnim vladarjem, (landesfürstlich.)

Ravno gori imenovan cesar Friedrich IV. je ložki trg povzdignil za mesto. Ustanovno pismo, katero se hrani v mestnem arhivu, je pisano na Dunaji v soboto pred nedeljo „oculi“ to je **8. marca 1577** leta na pergamentu v nemškem jeziku, katero se začenja v pre-stavi tako-le:

„Mi Friedrich po božji milosti rimski cesar itd. za-se, za vse svoje dediče in naslednike pripoznavamo in prijavljamo: „Ko so bili Turki in neverniki sem prišli pred nekaj leti z močno vojsko in še vedno hodijo v naše knježevine Štajersko, Koroško in Kranjsko in so posebno naš trg Lož na Kranjskem popolnem razdejali in požgali; zatorej smo sklenili in ukazali, da se ta naš trg Lož za brambo pripravi in da se tukaj za stanovanje naših mestjanov in ljudi tvrdnjava zida in naredi. Veliko škodo in očitno nesrečo, ka-

tero so naši mestjani in ljudje prestali pred Turkom, smo spoznali, da nam je v srce segla; zatorej morajo počakati, da se bode na njihovo živo prošnjo ta tvrdnjava zidala in dodelala. Zavaljo stroškov in zaradi javne koristi smo posebej milosti iz cesarske moči in kot deželni vladar na Kranjskem omenjeno tvrdnjavo kolikor se bode zidalo in obzidalo, za mesto povzdignili, jo Lož (Laas) imenovali, naše ljudi in podložnike, kateri notri hiše imajo ali zidajo, pa za mestjane povzdignili.“ itd.

V tem pismu je dalje cesar podelil Ložu več privilegij, na pr. da si smejo mestjani izvoliti svojega sodnika in svetovalca, to je župana; da imajo prosto ribarstvo v jezeru in v ložkem potoku; da so vse tlake prosti; da tuji tovarniki in kupci morajo svoje blago nositi ali voziti skozi mesto, ter se ga pod kaznijo ne smejo ogniti; končno je podelil cesar mestu grb, namreč: na ščitu svetega Jurja v viteškeji opravi, borečega se z divjim zmajem na zelenem hribu, na strani klečečo devico z k molitvi razpetimi rokami.

mogla. Zastava jugoslovenska sva je umočena u krvi, ali oborena nije; ona se v vazduhu još eprša, znak tvoje slave, naše časti, i slovenske neugasive nade. — To je srbski vojskovođo, zasluga tvoja i boraca tvojih! Pošto nas za vreme primirija ostavljaš, izjavimo ti ovom prilikom osećanja svijuh misaonih glava na slovenskoj ljubavi tvojoj; hvala ti za sve trudove, koje si muški za nas izdržao, hvala ti za sve radosti i tuge, koje si s nama bratski podelio, kad dodješ u tvoju srećnu i moćnu domovinu, budi, molimo te, tumač kod severne nam braće žive ljubavi i blagodarnosti za toliku pomoć, koju nam nevidljenim veleđušjem pokazase. Ti pripadaš i njihovoj i našoj istoriji, ti si kolut, kojim na sva vremena severna i južna braća ostaju vezana. Kaži im: da Srbi imaju tvrdnu veru, da njihova bratska pomoć neće im ni dalje izostati, dokle god započeto veliko delo jugoslavenskog iskupljenja ne bude na čast njihovu, a na našu sreću okončano. Dolaze podpisi.

Na ovu adresu odgovorio je g. general Černjajev. „Gospodo! Dozvolite mi, da vam na ruskom jeziku odgovorim i da vam za hvalim za izjavu vaših osećanja i osećanja čitavog društva, kome ste vi predstavnici. Pre četiri meseca, kada je započeta sadanja borba, borba srbskog naroda, borba za oslobojenje braće, opšto je uverenje bilo kako kod Turaka, tako i u Jevropi, pa šta više i u nekim otačastvenim krugovima: da Srbija nema snage, da ovo veliko delo srećno dovrši: mnogi verovahu, da će posle 14 dana borbe u mesto krsta zasvetliti polumesec. Dela so svedok: da su sve nade turske i sva strahovanja prijatelja srpskih bila sasvim neosnovana. Borba je bila kao što vidite velika, očajna, ali je bila dostojna vojničkih vrlina ovoga naroda.

Ja bih vam mogao jošte i to da kažem, da narod srpski ima prava, da očekuje priznanje od celog obrazovanog sveta za sve do sada besprimerne podnesene žrtve u ovome svetome ratu, koji je rat civilizacije protivu varvarstva, rat svetlosti protivu mraka, rat vrlina protivu poroka. Pa i trenutnog uspeha na strani Turaka ne bi bilo, da se Rusija odozvala u svoje vreme sa dovoljno zauzetosti, što je želeo svaki prijatelj ove zemlje, što je želeo svaki Slovenin, i što je kao moralon dužnost osećalo srce svakog Rusa, koga je oduševljevala ideja slobode slovenske mu

braće. Narod srpski iz ove borbe izalazi naroružan vrlinama koje mu spremaju časno mesto u povesnici modernog sveta, i visok položaj medju suvremenim narodima. S tim uverenjem ja kličem: „Živio gospodar i knjaz Milan M. Obrenović IV.! Živeo narod srbski, živeo srbska vojska!“ Na ove reči deputacija je izviknula: „Živeo general Černjajev!“

Ovih dana dašao je u Beograd general Novoselov. On će ovde samo kratko vreme baviti a zatim vrati se svojoj vojsci na Javor. Za odredjivanje demarkacijone linije na bojnopolju od strane naše vlade odredjen je g. pukovnik Lješjanin. Ovom prilikom moram da vam i javim, da mi imamo u našim rukama 105 turskih sela, a Turci imaju naše dve varoši i 31 sela.

Domaće stvari.

— (Sokolski večer) v soboto v ljubljanski čitalnici je bil vrlo dobro obiskan. petje in humoristično predstavljanje zabavno, vse aranžiranje po gg. Jeločniku in S. Noliju prav primerno. „Narodni govori“ v živih podobah bi se bili morda bolj izbrati dali. Gosp. Jeločnik je govoril o stanji društva „Sokol“, nazdravljaj starejšim udom, ki so društvu zvesti ostali, zlasti pa dr. Vošnjaku.

— (Iz vode otet.) V petek okolo 1/2 7 uri na večer je čul vojak na straži severne strani tukajšnje prisilne delalnice padec v vodo in takoj potem kričanje človeka; potrkal je na okno paznikom v stražniškeji sobi in jim stvar naznanil. S svetilnico hitita dva paznika človeku na pomoč, najdeta ga do prsi v vodi in ga zlečeta na breg. Bil je kmetskega stanu, od žganja popolnoma pijan in je trdil, da je šel svoje ženo Uršo iskat in da v timoti v Ljubljano padel. Gotovo bi bil siromak poginil, ako ga ne bi vojak kričati slišal.

— (Slovensko gledališče.) „Lwoodska sirota“ je privabila k nedeljskej predstavi jako obilo občinstva, katero je napolnilo vse prostore. Predstava sama se je vršila v zadovoljnost občinstva. Gospdč. Podkrajškova je naredila iz svoje hvaležne naloge, kar je bilo mogoče. Njena kipeča in vendar tako naravna igra si je, kar smo pričakovali uže poprej, v hipu pridobila srca poslušalcev. G. Schmidtov lord Rochester nam je dopadel, govor in igra njegova sta bila povsem izvrstna. Morda, da bi nalogi ne bilo škodovalo,

ako bi si bil gospod Schmidt izbral malo bolj „stara“ masko. Obraz njegov se je nam za osornega in iz Indije došlega lorda malo „premlad“ dozdeval. Gospa Odijeva, gosp. Kocelj (kateri se je po nepotrebnem zvil v talar katoliškega župnika) in g. Kajzel so izpolnili z rutino svojo mesta. Končno še o mladih, „novih močeh“, katere so nastopile nedeljski večer. Z radostjo damo spričevalo, da so nastopile vse učenke g. Odijeve z veliko odločnostjo in brez tistega strahu, ki se navadno združuje s prvimi nastopom. Ko pride z večkratnimi nastopi rutina, prepričani smo, da pride z njo boljša modulacija v glasu, in občutek za nežne, skrivne zakone toaletne in druge take malenkosti, katerih je polno — žensko življenje. Kar se tiče posameznega — bila je gospodična Berlogarjeva v roli 15 let starega Johna, dobra v igri in zadostivna v naglasbi, gospodična Tekalčeva, drobna, prijetna hišina, in gospodična Nigrinijeva „v resnici lepa“ udovala. Gospodična Trdinova je imela skoraj malo preveliko nalogo, pod katero je omagovala nekoliko. Ali gospodična ima lep in jasen organ, in ako bi se bilo skrbelo, da bi ne bila tako mlada izgledala v svoji bolj priletni roli, bila bi tudi gospodična Trdinova zadostovala. Sploh pa smo s temi prvimi nastopi zadovoljni, in želeli bi, da bi vodstvo večkrat pustilo nastopiti mlade moči, (posebno gospodično Nigrinijevo), da bi prišle polagoma v gibčnost in izurjenost.

Razne vesti.

* (Velik mraz.) Pretekle dni je v Gradci toplomer kazal večkrat po 18 stopinj mraza in Muro je pokrival dva centimetra debel led.

* (Nevesta na bergljah.) Te dni je bila na Dunaji poroka, h kateri je nevesta prišla po bergljah. Bila je nevesta poprej uboga šivilja, ki si je morala z delom služiti svoj vsakdanji kruh. Pred nekoliko meseci pa je dobila za god od svoje tete srečko na katero je zadela 40 tisoč goldinarjev. Tako je postala iz uboge šivilje bogata soproga mladega trgovca.

* (V turško srbskej) vojski je, kakor turški vladni list poroča, konec vzelo 47 tisoč turških vojakov. Od onih 12 tisoč, ki jih je egiptovski kralj na pomoč poslal, jih je ostalo komaj 1000. To se ve da nijso všteti oni Turki, ki so tako konec vzeli, mešaje se v boj, akopram nijso bili vojaki.

* (Moč viharja.) 31. oktobra je bil v Indiji okolo Kalkute tak vihar, da se je mo-

V posebnem listu, kot dodatku k ustanovnemu pismu cesar Ložu podeljuje privilegijo, da so vsi novi naseljenci skozi 6 let davka prosti, in da nobeden kupec žita, katero je v mesto na prodaj pripeljal, ne sme več odpeljati, ampak, da ga mora toliko časa v mestu hraniti, da ga tam proda.

Lož je imel tudi to pravico, da je svojega poslanca volil v deželni zbor, katera se mu je po sedanjih ustavi skrajšala; ker enega poslanca zdaj voli z Vrhniko in Postojno vred.

Mestni arhiv ima tudi od več poznejših cesarjev na pergamentu pisana pisma, katera potrjujejo Ložu podeljene pravice.

N. pr. pismo cesarja Maksimilja I. na Dunaji v ponedeljek po sveti Luciji 1493. l.

Ferdinanda I. kot nadvojvode na Dunaji 13. marca 1526, kot rimskega cesarja od 3. avgusta 1548. l.;

Nadvojvode Ernesta I. na Dunaji 13. januarja 1660 l.;

Poslednje pismo je cesarja Franca I. od 13. decembra 1832. leta.

Na mojem domu se pa hrani pismo cesarice Marije Terezije na mojega deda Valentina, v katerem ga potrjuje za mestnega sodnika in svetovalca.

Mesto Lož tedaj obhaja 8. marca 1877 svojo štiristoletnico.

Dobro bi bilo in lepo, da bi ložki mestjani kar je le mogoče slovesno obhajali to obletnico! — Naj bi to stvar v roke vzel mestni odbor in bi si takoj izvolil poseben odbor, kateremu bi se dala naloga, program načrtati in vse preskrbeti, da bi se dostojno izvršil.

Naj bi se povabile k tej slovesnosti vse c. k. deželne oblastnije, deželni odbor, vsa narodna društva in še druge odlične osebe.

Tudi na spominek te svečanosti naj Ložanje ne zabijo! — Naj se postavi tak spominek, da bode Ložu na veke koristil. Izobraženost je neprecenljivo blago, zatorej nasvetujem, da naj mestni odbor v ta namen sklene eno ali več dijaških ustanov za sinove ložkih mestijanov, kajti potem bi rod za

rodom imel nekaj izobraženih domačinov, kateri bi hvaležnega srca koristili ne samo Ložu ampak vsej deželi.

Mestni odbor naj dovoli nekaj denarja iz mestne blagajnice za ustanovo, potem naj pak prošnjo vloži pri c. kr. deželnej vladi, da bi se smeli darovi nabirati po časnikih, kar bode gotovo privolila.

Tudi bi bilo dobro, da bi se županstvo tudi za dar oglasilo s ponižno prošnjo pri Nj. veličestvu presvetlem cesarju, katero bi vladar gledé na to, da je Lož 400 let cesarsko mesto, gotovo uslišal.

Za nasvetovano ustanovo sem uredništvu „Slov. naroda“ izročil jaz 5 goldinarjev kot prvi dar*) in se trdno nadejam, da ne ostane sam.

J. Zabuvec.

*) Pošiljamo jih loškemu županstvu, kamor naj se izvolijo i drugi v to namenjeni darovi na ravnost pošiljati. Ur.

ralo pred njegovo silo vse upogniti. Angleški časniki pišejo, da je 120.000 ljudij ob življenje prišlo, drugi pa pravijo celo, da nad 140.000. Proti tem viharjem je kraška burja pač le pohlevna sapica.

* (Proganjanje kristijanov.) V Ning-Kuoh-Fu na Kitajskem je tamošnje katoliško kapelo mej službo božjo zastopilo 1000 vojakov. Ti so zagnali nekaj žakljev smodnika, v katerega so tleče gobe vtekli, v božjo hišo. Nekaj jih je skozi vrata hotelo uiti, a takoj so jih zunaj pobili, cerkev so razsuli in duhovnika in strežaja umorili. Poleg tega je še 100 oseb umorjenih bilo. Iz grobov so mrliče vlekli in jih sramotili in 40 hiš so podri. Francoski poslanik zahteva, da se da odškodovanje in da se krivi kaznujejo, posebno, ker je bilo nekaj mandarinov ali kitajskih duhovnikov pri tem sramotnem klanji zraven. Tudi drugod po deželi se upirajo ne samo proti razširjanju krščanstva, ampak tudi proti naseljenju tužcev — in pravijo, da je to kitajski vladi prav in da še pospešuje to.

Tržna poročila.

Z Dunaja 18. nov. Odkar se je zvedelo, da se Rusija resno pripravlja za vojsko, so se cene na vseh trgih takoj povzdignile. Tudi zima, ki se je uže tako hudo kazala, je cene kvišku gnala; ker je pojenjala, in so reke zopet odprte, so cene zopet nekoliko pale. Čudno je pa na vsak način, da producenti vedno še jako malo ponujajo; temu vzrok je slaba žetev. Zato bodo cene obdržale se. — Pšenice se je za konsum in za eksport kupilo komaj 15.000 metr. centov in so cene za 20 do 25 kr. poskočile. Najdražja je bila po 12 gld. 95 kr., najcenejša po 11 gld. 40 kr. Rež se je podražila za 30 do 35 kr. proti onemu tednu, ker je tega žita v magacinih premalo. Prodali so rži črez 4000 metr. centov po 9 gld. do 10 gld. 50 kr. Za ječmen je bilo malo kupcev in so še najboljše sorte komaj cene onega tedna dosegle. Srednje blago pa je bilo za 15 kr. cenejše. Prodali so ječmena 7500 metr. centov po 7 gld., nove po 1000 po 6 gld. 40 kr. do 6 gld. 50 kr. Oves je imel tudi malo kupcev, pa je vendar za 20 kr. poskočil, ker so ga za eksport kupovali. Zelo so ljudje po fižolu popraševali; prodali so srednjega ogerskega blaga 600 metr. centov po 12 gld. 50 kr.

Dunajska borza 20. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gld.	45 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	75
1860 drž. posojilo	106	—
Akcije narodne banke	818	—
Kreditne akcije	138	90
London	127	—
Napol.	10	12
C. k. cekini	6	09
Srebro	112	75

Umrli v Ljubljani

od 15. do 16. novembra:

Matej Dolinar, delavsk otrok, 14 mesecev za drisko. — Ana Japelj, gostinja, 56 l., v bolnišnici, za omeščanjem možjan. — Helena Kern, kajzarica, 54 l., v bolnišnici, za vtrpljenjem pljuč. — Jožef Vidic, vrvarja otrok, 6 tednov, za pljučnico. — Leopold Erzar, kovača otrok, 7 l., za škrlatinko. — Jožefina Hiegersberger, inž-ni-ja hči, 9 l., za davico.

Štev. 15793.

(359-3)

Razglas.

Proračun ljubljanske občinske blagajnice za leto 1877 je razpoložen vsled §. 65. ljubljanskega občinskega reda od 9. junija 1850, od 16. do 30. novembra t. l. v magistratnem ekspeditu v pregled.

Ravno tam in v isti namen leži vsled navedene postave tudi proračun za v ljubljanskemu mestnemu oskrbništvu stoječi zalag ljubljanskih občnih ustanov za leto 1877 od 16. do 30. novembra t. l.

Mestni magistrat v Ljubljani,

16. novembra 1876.

Loterijsne srečke.

V Trstu 18. novembra: 44. 19. 78. 76. 18.
V Linci 18. novembra: 19. 34. 25. 69. 88.

Málin in žaga

za tri tedne prostovoljno na prodaj je na Krki, k tem spada hiša, hlevi, pod, kozolec in kovačnica, ena njiva, en gozd, dva travnika in pašnik, tudi je pripravno za kupčijo z lesom, ker je tik kantonske ceste. — Natančno se izve ustno ali pismeno pri Martinu Miklavčiču na Gmajni

Pošta Krka pri Hudem (Pösendorf) Dolenjsko. (366-1)

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

izdeljuje **Gabriel Piccoli**, lekar na dunajske cesti v Ljubljani. Tudi najboljši in najcenejši pripomoček za čiščenje ust.

1 škatljica zobnega praška . . . 40 kr.
1 steklenica ustne vode . . . 60 kr.
(3-30)

Nova slika.

Izšla je v Beču velika in umetniški izvedena slika

Srbski vojskovodje v srbsko-turškem ratu.

Milan M. Obrenović IV. Nikola I. Petrović Njeguš.

Generali: **M. G. Černjajev, Ranko Alimpić, Franjo Cah in Kosta S. Protić.** — Vojvode: **Petar Vukotić, Božo Petrović, Ilija Plamenac in Mašo Vrbica.** — Polkovniki: **Horvatović, Orešković, Ilija Čolak-Antić, Teša Nikolić, Valdemar Beker, Miloško Lesjanin.** — Podpolkovniki: **Sava Grujić, Vlastković, Kosta Bučević, Gruja Mišković.** — Major **Paja Putnik** in arhimandrit **N. Dučić.**

Slika ima 22 verno po fotografijah narejenih lik z grbom Srbije in Črne gore.

Slika je litografiral **A. Šubert.**

Slika je 53 centimetrov visoka a 90 centimetrov široka.

Cena je sliki 1 gl. 20 kr.

Naročbine se pošiljajo na ovo adresu:

P. Janković, Wien, VIII., Piaristengasse Nr: 49.

Novci se pošiljajo v plačanem pismu, ali po poštni napotnici; komur je lažje, naj na correspondenc-karti javi, pa se mu bo s povzetjem poslalo.

Prepodavci, koji za gotov novac naroče najmanje 10 komadov, dobivajo komad po 1 gl. in franco pošiljanje.

Cena ove velike in umetniško izvedene slike je tako majhena, da jo vsak kupiti more.

Brez ove slike naj ne bo nijedna obitelj, koja se interesuje za rat Srbije in Črne gore s turško carevino. (349-6)

Dobrovoljna licitacija.

Četrtek 23. t. m. in naslednje dni bode se pivo, ki je še v zalogi v manjših partijah s posodo ali brez nje v pivovarni na **Vrhniki** onemu prodajalo, ki bode največ ponujal in takoj plačal.

(365-1)

Alfred Hartmanove

konkursne mase upravnništvo.

Agenti za srečke.

Stara bankina hiša z dobrim imenom išče za vse kraje, kjer se nij ali kjer je še nezdatno zastopana, pridne in vestne osebe za razprodajo srečk in državnih papirjev na mesečne obroke. Pogoji so za agente, pa tudi za ljudstvo jako ugodni. — Ako je agent priden, mu agentura prinaša zdatni dohodek. — Ponudbe s priporočili ali z javljenjem poklica naj se pošiljajo na **bankino hišo B. Kramer v Pragi.**

(367-1)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Jedina trgovina na Dunaji!

katera je ugodna za tako slabe čase, sklenila je cene blaga še za 30% znižati in ta je

Kineškega srebra fabrikna zaloga

H. Bettelheima & Co.,
Dunaj, Kärntnerstrasse 14, v bazarju.

Veljalo je na primer. ■

	prej	sedaj		prej	sedaj
6 žlic za kavo	gl. 3.50	gl. 1.50	1 posodica za turški		
6 navadnih žlic	" 7.50	" 2.75	tobak	gl. 4.—	gl. 1.50
6 nožev za obed	" 7.50	" 2.75	6 mal. tas za sladkor	3.50	" 1.20
6 vilc	" 7.50	" 2.75	1 posodica za maslo	" 3.—	" 1.50
1 vel. žlica za juho	" 5.—	" 2.50	3 korke s podobami	" 3.—	kr. 90
1 " mleko	" 3.—	" 1.50	1 par svečnikov	" 6.—	gl. 3.—
1 moka skledica z žlico	" 6.—	" 3.—	1 majolka za čaj	" 8.—	" 6.—
			1 posoda za olje i osot	" 8.—	" 5.—

Posebno za darila pripravno!

6 nožev, vseh 24 komadov v elegantnem etuju na-
6 vilc, mesto gl. 24 samo
6 žlic za kavo, 9 gl. 50 kr.
6 desertnih nožev, vseh 24 komadov v elegantnem etuju
6 " vilc, namesto gl. 26
6 " žlic, samo gl. 9.75
6 postavcev za nože,

Najnovejša pasta za čiščenje zlatnine, srebrnine in kineškega srebra, škatljica 25 kr., 6 škatljic gl. 1.20.

Jako lepe tase, majolke za kavo in čaj, service za čaj, stojalca za pogrnene mize, girandole, posipalci za sladkor, čašice za jajca in garniture za jajca, posodice za zobotrebce, sponke za servijete itd. itd. Na vztraj razpošilja se točno in vestno proti poštnem povzetku. Na zahtevanje do pošilja se tudi razločeni cenik brezplačno. (142-13)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.